

Haasteelliset oppijat opettajan työssä – opintojakso (APJK 2004)

Seija Kaainen AJA7SJG

Oppimistehtävä, kirjallinen yksilötehtävä

1. *Minkälaisia yhteyksiä sinulla on haasteellisiin oppijoihin työssäsi tai muutoin?*

Lähipiirissäni on nuori aikuinen, jolla on oppimisvaikeuksia, ja hän on ollut suuressa vaarassa syrjäytyä. Hän ei ole saanut käytyä kouluja peruskoulun jälkeen. Hän on aloittanut eri koulutuksissa ja lopettanut aina melko pian, kun teoria-asioiden oppiminen ei ole tuntunut sujuvan. Nyt hän on kuitenkin aloittamassa koulunkäyntiä ammattiopisto Luovissa valmentavassa ja kuntouttavassa opetuksessa ja ohjauksessa, joten asiat ovat menossa parempaan suuntaan. En kuitenkaan kirjoita hänestä vaan opetusharjoittelupaikkani (Kajaani, Seppälä, KAO, EDUKAI) eräästä aikuisopiskelijasta, jota itse en ole opettanut, mutta olen haastatellut hänen kouluttajaansa. Itsekin tunnen olevani erilainen tai haasteellinen oppija (yli)suuren herkkyyteni takia.

2. *Kirjoita todellinen tapauskertomus (ammattillisessa koulutuksessa olevasta) opiskelijasta, jolla on oppimisvaikeuksia ja / tai käyttäytymiseen liittyviä ongelmia. Kirjoita ilman henkilön tunnistetietoja.*

Kuvaamani henkilö on 28-vuotias moniongelmainen nainen, jolla on takanaan onneton ja risainen nuoruus. Koulunkäynti on jäänyt peruskoulun jälkeen ja tilalle ovat astuneet päihteet ja huumeet. Hänellä on kolme lasta, joista kaksi ovat huostaanotettuja. Hänellä on ollut kaksi avomiestä, jotka ovat nyt vankilassa. Hänen elämäntilanteensa tällä hetkellä on paljon parempi. Nyt hänellä on yksi lapsi kotona ja uusi avomies. Hän on päässyt alkuun oman elämänhallintansa oppimisessa. Hänet on otettu opiskelemaan Kainuun ammattiopistoon 2-vuotiseen maatalouden perustutkinnon koulutukseen, ja hänen on määrä valmistua loppusyksyllä 2009. Työvoimahallinnossa oli oltu sitä mieltä, että hän ei kykene koulutukseen. Onneksi ammattiopisto päätti ottaa hänet koulutukseen, ja tavallaan antoi hänelle vielä mahdollisuuden päästä jaloilleen. Päätös perustui siihen, että hän oli menestynyt maataloustyössä työvoimahallinnon kokeiluissa.

Opiskelijalla on diagnosoitu AD/HD ja siitä johtuva lukihäiriö. AD/HD tulee sanoista Attention Deficit Hyperaction Disorder. Se aiheutuu aivojen hermosoluissa hermoimpulsseja välittävien aineiden häiriöistä. Se johtuu noin 80 prosenttisesti perimästä ja noin 20 % raskauteen ja synnytykseen liittyvistä ongelmatekijöistä. Noin 3-7 % kouluikäisistä lapsista, ja 2-4 % aikuisista, sairastaa tätä oireyhtymää.

Kuvaamallani opiskelijalla lukihäiriö ilmenee kirjoittamisen ja kirjallisten esitysten tekemisen vaikeutena, ja AD/HD ilmenee etenkin impulsiivisuutena ja ylivilkkautena. Nämä ovat AD/HD-opaskirjasen mukaan AD/HD:n yleisöireita tarkkaavaisuushäiriöiden lisäksi. Kuvaamani opiskelija saattaa sanoa liian suorapuheisesti ja suorasukaisesti asioita toisille, mikä hankaloittaa sosiaalista kanssakäymistä. Hän tekee myös hätiköityjä päätöksiä.

Koulutuksessa oppimisvaikeudet näkyvät siinä että hän ei kykene istumaan pitkään luokassa kuuntelemassa opetusta. Tämä on otettu huomioon siten että 100 lähiopetuspäivän ohjelmasta on tehty vaihteleva eikä koko päivän kestäviä luokkaopetuksia ole järjestetty. Tämä tietää kouluttajan mukaan lisää työtä opettajalle. Kaikki on kuitenkin mennyt paremmin kuin odotettiin, ja hänet on saatu uskomaan, että omat siivet kantavat vähitellen. Työssäoppimisjaksoilla (350 pv) hän pärjää ihan hyvin, ja hän on jopa onnistunut saamaan 4 kk palkallista työssäoppimista.

Opiskelijan asenne ja motivaatio opiskeluun ja omaa alaansa kohtaan on kohdallaan. Hän on hyvin motivoitunut ja tarttuu työhön reippaasti ja on hyvin tekeväinen. Hänen tapansa hankkia tietoa ja oppia on holistinen KAO:ssakin vierailleen Barbara Brasnickin kehittämän LSA-testin mukaan. Hän oppii monta kanavaa pitkin, tekemällä ja kuuntelemalla. Oppiakseen hänellä on kuitenkin oltava oma vahva sisäinen motivaationsa, ja myös kemiat kouluttajan kanssa pitää olla kohdallaan. Hänen vuorovaikutustaitonsa ovat parantuneet kovasti opiskelun aikana. Hän on ulospäin suuntautunut, räiskähtelevä, ehdoton ja suorapuheinen. Ongelmatilanteissa ihmisten kanssa hänellä on vaikeuksia. Sen sijaan ongelmatilanteet työssä eläinten kanssa eivät tuota vaikeuksia.

Kehittämisen kohteita hänellä on työelämässä ja ihmisten kodeissa toimimisen kanssa. Hän opiskelee maatalouslomittajan työtä. Hänellä on kehitettävää suorapuheisuutensa suhteen. Hänen olisi opittava tietämään mitä voi sanoa työnantajalle esim. navetan tai pihan siisteydestä. Hän tarvitsee apua ongelmatilanteissa esimiehen kanssa, jos hän vaikka on tehnyt virheen ja siitä pitää raportoida. Ohjauksen vastaanottamisessa hänellä on kehitettävää sillä hänellä on auktoriteettikriisi muiden kuin oman kouluttajansa kanssa. Hän pystyy ottamaan vastaan ohjausta jos hän kunnioittaa ja arvostaa opettajaa.

Hänellä ei varsinaisesti ole muita oppimista rajoittavia tekijöitä. Itsetunnon kohentaminen ja motivaation ylläpito kouluttajan jatkuvan yhteydenpidon avulla ovat kuitenkin olennaisen tärkeitä. Hän on lahjakas ja saa parhaita arvosanoja (4-5). Ehkä siinä olisi kehittämisen paikka että hänellä onnistuisi koko päivän kestävässä luokkaopetuksessa oleminen.

Kouluttaja käyttää konkreettisina ohjauskeinoina ammatillisen kasvun tukemiseen opiskelun henkilökohtaistamista. HOPS:n päivitys tehdään säännöllisesti, ja hänellä on myös HENSU (henkilökohtainen näyttösuunnitelma). Urasuunnitelma on konkreettinen ja sisältää tavoitteita ja päivämääriä. Lomittajan työssäoppimisessa hänelle on hankittu työelämässä toimiva tutor auttamaan. Tämä kaikki vaatii kouluttajalta aikaa ja huolenpitoa, ja se merkitsee suurempaa

työmäärää. Käytännössä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman teko on merkinnyt tämän opiskelijan kohdalla lähipäivien minimoimista ja työssäoppimisen maksimoimista. Hänelle on annettu mahdollisuus tehdä kirjalliset tentit suullisina. Hän on sinnikkäästi ja motivoituneena tehnyt myös kaikki kirjalliset työt, vaikka niissä on virheitä.

Käsittääkseni annettu ohjaus ja pedagogiset ratkaisut ovat olleet onnistuneita tämän opiskelijan kohdalla. Tärkeää on ollut mielestäni se, että opiskelijan itsetuntoa on saatu kohennettua ja hän on saanut kokea onnistumisen tunteita. Se on varmasti antanut motivaatiota ja pontta uuden oppimiseen, ja elämän hallintaan saamiseen. Luultavasti hänen aiemmat koulukokemuksensa ovat olleet masentavia, koska hän on lopettanut koulun peruskoulun jälkeen. Todennäköisesti hänen AD/HD:nsa ja lukivaikeutensa ovat olleet siihen suurena syynä. Tutkimuksissa on todettu että nuorten päihdeongelmien takana on 70%:ssa oppimishäiriö. Suomen Mielenterveysseuran puheenjohtajan Pirkko Lahden mukaan lukihäiriöiset ihmiset saattavat kokea ahdistusta kiiretilanteissa, koska aikapula helposti vaikuttaa suoritukseen. Kiiren kautta tulevat epäonnistumiset saattavat olla iso isku itsetunnolle. Nämä lisäpainet näkyvät ihmisen selviytymisessä arjessa ja saattavat johtaa erilaisiin itselle vahingollisiin selviytymiskeinoihin, kuten päihdeongelmaan.

On ilo huomata, että tässä tapauksessa oikealla tavalla järjestetyn koulutuksen avulla on yksi ihminen saatu pois syrjäytymisen polulta takaisin opettelemaan yhteiskunnassa toimivan kansalaisen elämää.

Kirjallisuus:

- 1) http://www.lukineuvola.fi/julkaisut/index_html
Opaskirja: Lukivaikeusko terveydenhuollon asia?
- 2) <http://www.AD/HD-liitto.fi/julkaisut.html>
AD/HD oireet esite.
- 3) Maija Riitta Ollilan kolumni Opettaja lehdessä 12-13. 1997: Osallisuuden opettamisesta.